

**ПВНЗ «МІЖНАРОДНИЙ ЕКОНОМІКО-ГУМАНІТАРНИЙ  
УНІВЕРСИТЕТ ІМЕНІ АКАДЕМІКА СТЕПАНА ДЕМ'ЯНЧУКА»**

**ІСТОРИКО-ФІЛОЛОГІЧНИЙ ФАКУЛЬТЕТ  
КАФЕДРА РОМАНО-ГЕРМАНСЬКОЇ ФІЛОЛОГІЇ**

**РОБОЧА ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ**

**ОК 4.Асистентська практика**


<b>Освітня програма:</b>	Середня освіта (Мова і література (англійська))
<b>Рівень вищої освіти:</b>	другий (магістерський)
<b>Спеціальність:</b>	014.02 Середня освіта (Мова і зарубіжна література (англійська))
<b>Галузь знань:</b>	01 Освіта / Педагогіка

Робоча програма «Асистентська практика» для здобувачів вищої освіти другого (магістерського) рівня вищої освіти за освітньою програмою «Середня освіта (Мова і література (англійська))» зі спеціальності 014.02 Середня освіта (Мова і зарубіжна література (англійська)), галузь знань 01 Освіта / Педагогіка

Розробник: кандидат педагогічних наук, доцент Кочмар Д.А.

Робоча програма затверджена на засіданні кафедри романо-германської філології

Протокол № 1 від «29» 08 2023 року

Завідувач кафедри  (Будз І.Ф.)  
(підпис) (прізвище та ініціали)

Робочу програму погоджено з гарантом освітньої програми «Середня освіта (Мова і література (англійська))» зі спеціальності 014.02 Середня освіта (Мова і зарубіжна література (англійська)), галузь знань 01 Освіта / Педагогіка

Гарант освітньої програми  (Кочмар Д.А.)  
(підпис) (прізвище та ініціали)

Схвалено навчально-методичною комісією історико-філологічного факультету

Протокол № 1 від «29» 08 2023 року

Голова  (Овдійчук Л.М.)  
(підпис) (прізвище та ініціали)

©Кочмар Д.А., 2023 рік

©ПВНЗ «Міжнародний економіко-гуманітарний  
університет імені академіка Степана Дем'янчука», 2023 рік

## 1. Опис асистентської практики

Найменування показників	Галузь знань, спеціальність, освітня програма, рівень вищої освіти	Характеристика виду практики	
		денна форма навчання	заочна форма навчання
<p>Кількість кредитів – 3</p> <p>Загальна кількість годин (денна/заочна форми навчання) – 90</p>	<p>Галузь знань: 01 Освіта/ Педагогіка</p> <p>Спеціальність: 014.02 Середня освіта (Мова і зарубіжна література (англійська))</p> <p>Освітня програма: «Середня освіта (Мова і література (англійська))»</p> <p>Рівень вищої освіти: другий (магістерський)</p>	Обов'язковий компонент освітньої програми	
		Рік підготовки:	
		1	1
		Семестр	
		2	2
		Кількість тижнів	
		2	2
Вид контролю: 2-й семестр: залік			

## **МЕТА І ЗАВДАННЯ ПРАКТИКИ:**

Асистентська практика передбачає виконання педагогічних, науково-методичних та організаційно-виховних завдань магістрантами у закладах фахової передвищої, вищої освіти за угодами, укладеними з цими закладами. Ця практика спрямована на розвиток практичних навичок та вмінь у викладанні англійської мови та зарубіжної літератури, а також на засвоєння сучасних методів навчання та інноваційних інформаційно-комунікаційних технологій на основі теоретичної підготовки. Асистентська практика створює умови, схожі на майбутню професійну діяльність, і сприяє розумінню магістрантами особливостей науково-педагогічної роботи в закладах фахової передвищої, вищої освіти, що допомагає їм визначити своє професійне майбутнє. Асистентська практика є невід'ємною частиною освітньої програми підготовки магістрів за спеціальністю 014.02 Середня освіта (Мова і зарубіжна література (англійська)) і забезпечує взаємодію між теоретичною (методичною, лінгвістичною, літературознавчою) підготовкою та практичним застосуванням отриманих компетенцій у навчанні фахових дисциплін, а також у вирішенні конкретних професійних завдань.

**Мета практики** є поглиблення та удосконалення комплексу професійних компетентностей, розвиток особистісних навичок майбутніх викладачів англійської мови й зарубіжної літератури, набуття досвіду викладацької професійної діяльності.

**Основними завданнями асистентської практики є:**

- поглибити й удосконалити теоретичні знання філологічних та педагогічних дисциплін і встановлення їхнього зв'язку з практичною діяльністю;
- стимулювання прагнення до вдосконалення педагогічних здібностей з метою творчого вирішення завдань навчання й виховання;
- розвиток особистісних якостей, необхідних викладачу англійської мови й літератури у професійній діяльності;
- формування професійних умінь і навичок: комунікативних, організаторських, діагностичних, проєктувальних, аналітичних, дидактичних тощо;
- ознайомити здобувачів з особливостями професійної діяльності викладача закладу фахової передвищої та вищої освіти;
- проведення здобувачами-асистентами різних видів навчальних занять у закладах фахової передвищої, вищої освіти (семінарів, практичних, лабораторних) із застосуванням різноманітних методик і методів навчання, які активізують пізнавальну діяльність здобувачів;
- створення умов для розвитку здібностей і самореалізації здобувачів у майбутній викладацькій діяльності, формування стилю викладання та потреби у самовдосконаленні;
- формування у здобувачів творчого й дослідницького підходів до професійної діяльності, розвиток навичок професійної рефлексії;

- формування у здобувачів-асистентів професійних умінь і навичок, необхідних для організації взаємодії і спілкування в педагогічному процесі;
- формування навичок у здобувачів-асистентів аналізу результатів своєї педагогічної праці;
- розвиток творчого потенціалу, науково-дослідницького підходу до вирішення професійних проблем і виконання професійних обов'язків.

Згідно з вимогами освітньо-професійної програми студент оволодіє такими загальними, фаховими, предметними компетентностями:

**ЗК1.** Здатність застосовувати знання у практичних ситуаціях.

**ЗК2.** Здатність використовувати цифрові освітні ресурси, інформаційні та комунікаційні технології у професійній діяльності.

**ЗК3.** Здатність планувати та управляти освітньою діяльністю, забезпечувати та оцінювати якість виконуваних робіт.

**ФК6.** Здатність до конструктивної та безпечної взаємодії з учасниками освітнього процесу.

**ПК2.** Здатність здійснювати науково-педагогічне спілкування у філологічній галузі, планувати і проводити навчальні заняття та виховні заходи з іноземної мови та зарубіжної літератури у закладах середньої та вищої освіти, в тому числі за умов дистанційного та змішаного навчання.

**ПК6.** Здатність володіти технологіями навчання іноземної мови і літератури, використовувати різноманітні методи і прийоми навчання іноземної мови та зарубіжної літератури в закладах середньої та вищої освіти, оцінювати їх ефективність і розробляти шляхи їх удосконалення.

**ПК7.** Здатність проектувати форми та методи контролю якості освіти, здійснювати оцінювання та моніторинг результатів навчання учнів на засадах компетентнісного підходу, обирати та розробляти ефективні види контрольно-вимірвальних матеріалів.

### **Програмні результати практики:**

**РН2.** Демонструє вміння використовувати цифрові освітні ресурси, інформаційні та комунікаційні технології для пошуку, обробки та обміну інформацією у професійній діяльності, презентації власних та спільних результатів, реалізації дистанційного та змішаного навчання тощо.

**РН9.** Демонструє вміння класифікувати, упорядковувати і узагальнювати навчальний матеріал відповідно до умов навчального процесу, потреб формування ключових компетентностей та інтегрованого навчання.

**РН11.** Демонструє вміння забезпечувати конструктивну та безпечну взаємодію з учасниками освітнього процесу.

**РН13.** Демонструє здатність діяти автономно і в команді.

**ПРН3.** Обирає методи і прийоми навчання іноземної мови і зарубіжної літератури і контролю навчальних досягнень учнів відповідно до цілей і завдань освітнього процесу; оцінює навчальні матеріали та адаптує їх до

конкретного освітнянського контексту, створює навчально-методичне забезпечення для проведення занять з іноземної мови і зарубіжної літератури.

**ПРН5.** Використовує гуманістичний потенціал іноземної мови і культури для формування духовного світу громадян України, забезпечує організацію діалогу мов і культур на заняттях з іноземної мови і зарубіжної літератури.

### **ОРГАНІЗАЦІЙНІ УМОВИ ПРОХОДЖЕННЯ ПРАКТИКИ**

Асистентська практика організовується у відповідності до навчального плану освітньої програми «Середня освіта (Мова і література (англійська))» спеціальності 014.02 Середня освіта (Мова і зарубіжна література (англійська)) для здобувачів другого (магістерського) рівня вищої освіти (II семестр – денна та заочна форми навчання).

Для усіх здобувачів денної та заочної форми навчання проходження практики обов'язкове.

Для здобувачів денної форми навчання практика проводиться з відривом від навчання. Студенти заочної форми навчання проходять практику за місцем основної роботи або за місцем проживання. Тривалість практики – 2 тижні.

Базою педагогічної практики зі спеціальності 014.02 Середня освіта (Мова і зарубіжна література (англійська)) є заклади передвищої та вищої освіти усіх типів та форм власності, із якими укладено відповідні угоди. Практика проводиться під керівництвом завідувача кафедри (циклової комісії) та викладача закладу передвищої та вищої освіти. Методичне керівництво практикою здобувачів здійснюють викладачі історико-філологічного факультету ПВНЗ «Міжнародний економіко-гуманітарний університет імені академіка Степана Дем'янчука».

Бази практики разом із закладом освіти, в особі керівника практики несуть відповідальність за організацію, якість і результати практики, здійснюють контроль за її процесом.

Керівництво асистентською практикою здійснюють кафедральні керівники практики. Керівництво асистентською практикою доручається викладачам, що мають базову фахову освіту.

Тривалість робочого дня здобувача-практиканта у закладі освіти – 6 годин. Згідно з розкладом режимних процесів.

Кожен робочий день здобувача планується відповідно до індивідуального плану проходження практики та за визначеними програмою завданнями.

## ПРОГРАМА АСИСТЕНТСЬКОЇ ПРАКТИКИ

Зміст і послідовність асистентської практики визначається програмою згідно з навчальним планом за такими напрямками:

**Навчальний:** поглиблення й удосконалення теоретичних знань з лінгвістичних дисциплін та методики навчання й встановлення їхнього зв'язку з практичною діяльністю; проведення здобувачами-асистентами різних видів навчальних занять у закладі освіти (семінарів, практичних, лабораторних) із застосуванням сучасних методик і методів навчання, які активізують пізнавальну діяльність здобувачів; ознайомлення з формами і методами проведення занять у закладах передвищої та вищої освіти та критеріями оцінювання навчальних досягнень здобувачів у закладах передвищої та вищої освіти; науково осмислювати результати навчальної та виховної роботи у закладах передвищої та вищої освіти і на цій основі удосконалювати форми і методику навчання й технології у навчанні.

**Виховний:** ознайомлення з функціональними обов'язками куратора академічної групи; формування у здобувачів-асистентів професійних умінь і навичок, необхідних для організації взаємодії і спілкування в педагогічному процесі; ознайомлення з методикою проведення виховної роботи у закладах передвищої та вищої освіти; формування вміння проводити групову та індивідуальну виховну роботу зі здобувачами.

**Науково-дослідницький:** вивчити основні напрями наукової діяльності викладачів; формування у здобувачів творчого й дослідницького підходів до майбутньої професійної діяльності; спостереження та аналіз керівництва науково-дослідною роботою здобувачів у закладах передвищої та вищої освіти.

**Організаційний:** ознайомлення здобувачів з основними напрямками професійної діяльності викладача закладу передвищої та вищої освіти; виробити вміння організовувати аудиторну та позааудиторну роботу студентів; формування у здобувачів-асистентів навичок аналізу результатів своєї праці, розвиток навичок професійної рефлексії.

**Методичний:** ознайомлення із напрямками діяльності викладача закладу передвищої та вищої освіти; заохочення до вдосконалення педагогічних здібностей з метою творчого вирішення завдань навчання і виховання; створення умов для розвитку здібностей і самореалізації здобувачів у майбутній викладацькій діяльності, формування стилю викладання та потреби у самовдосконаленні; формування у здобувачів-асистентів професійних умінь і навичок, необхідних для організації взаємодії і спілкування в педагогічному процесі; розвиток особистісних якостей, необхідних викладачу англійської мови і зарубіжної літератури у професійній діяльності; виробити вміння аналізувати досвід і практику роботи викладачів і кураторів, власну професійну діяльність.

## **ЕТАПИ АСИСТЕНТСЬКОЇ ПРАКТИКИ**

*Завдання асистентської практики реалізуються у три етапи: 1-й – організаційний, 2-й – основний, 3-й – підсумковий.*

### **I етап – ОРГАНІЗАЦІЙНИЙ**

1. Організація асистентської практики починається із настановчої конференції, яку організовує керівник практики. На настановчій конференції обговорюються організаційно-методичні питання проходження практики (назва практики, тривалість, оформлення договору між ЗВО та базовими закладами передвищої та вищої освіти, отримання направлень на проходження практики, проходження інструктажу з техніки безпеки). Керівник практики узгоджує та проводить консультації з питання завдань програми проходження практики, ведення й оформлення відповідної звітної документації.

2. Знайомство з адміністрацією закладу передвищої та вищої освіти, науково-педагогічним колективом закладу передвищої та вищої освіти.

3. Ознайомлення з нормативно-правовими актами та документацією, яка регламентує роботу закладу передвищої та вищої освіти, специфікою освітнього процесу, особливостями роботи викладачів, адміністрації.

4. Складання індивідуального плану проходження асистентської практики відповідно до програми, яка відображає поетапність проходження практики. У плані мають бути визначені назви та теми залікових заходів та дати їх проведення. Індивідуальний план має бути складеним на початку перебування здобувача в закладі передвищої чи вищої освіти, узгодженим з керівником закладу та затверджений керівником практики, що є допуском здобувача до подальшого проходження практики.

5. Ознайомлюючись з роботою закладу передвищої чи вищої освіти, упродовж практики здобувач веде щоденник, у якому кожного дня записує відомості про процес і результати виконання завдань практики згідно індивідуального плану, фіксуючи всі важливі для аналізу та власного використання аспекти освітнього процесу в закладах передвищої та вищої освіти.

### **II етап – ОСНОВНИЙ**

Основний етап практики поєднує виконання завдань навчальної, виховної, методичної та науково-дослідної роботи здобувачів в закладах передвищої та вищої освіти. На цьому етапі реалізується самостійна аналітична робота здобувача, проведення організованої освітньої роботи у закладі передвищої чи вищої освіти.

*У процесі основного етапу здобувач повинен:*

- відвідувати і спостерігати за лекційними, практичними заняттями;
- провести одне практичне заняття;
- проводити навчальні консультації;
- спостерігати за груповою та індивідуальною роботою куратора академічної групи;
- провести один виховний захід;



- ознайомитись з особливостями методичної роботи викладача закладу передвищої та вищої освіти;
- спостерігати за керівництвом наукової роботи студентів;
- ознайомитись з основними напрямками професійної діяльності викладача закладу передвищої та вищої освіти.

### **III етап – ПІДСУМКОВИЙ**

1. На заключному етапі практики здобувач-практикант підсумовує проведену роботу, готує та оформляє звітну документацію, яка відображає результати практики. На кафедрі (цикловій комісії) закладу передвищої та вищої освіти оцінюють діяльність кожного здобувача-практиканта та затверджують їх характеристики. Характеристика діяльності здобувача-практиканта, складена і підписана деканом факультету (завідувачем відділення) закладу передвищої та вищої освіти.

2. Завершальним етапом роботи здобувача-практиканта є подача документації на перевірку керівникові та підготовка здобувачів-практикантів до участі у звітній конференції, за результатами практики до якої здобувач готує звіт про роботу під час асистентської практики.

3. Загальні підсумки асистентської практики у закладі передвищої та вищої освіти підводяться на звітній конференції. Керівник практики оцінює організаційно-методичні вміння здобувача, вміння застосовувати знання, набуті під час практики у закладі передвищої чи вищої освіти.

### **ПЕРЕЛІК ЗВІТНОЇ ДОКУМЕНТАЦІЇ АСИСТЕНТСЬКОЇ ПРАКТИКИ**

1. Індивідуальний план роботи.
2. Щоденник практики.
3. Звіт про виконання завдань практики підписаний здобувачем-практикантом.
4. Конспект або сценарій проведеного виховного заходу з фотододатком.
5. Конспект проведеного практичного заняття з фотододатком.
6. Характеристика діяльності здобувача-практиканта підписана деканом факультету ЗВО (завідувачем відділення закладу передвищої освіти).

Звітна документація оформляється на папері формату А-4 з дотриманням вимог до ведення ділової документації та здається в папці.

## Шкала оцінювання: національна та ECTS

Сума балів за всі види діяльності	Оцінка ECTS	Оцінка за національною шкалою	Національна залікова оцінка
90-100	A (відмінно)	відмінно	зараховано
82-89	B (дуже добре)	добре	
74-81	C (добре)		
64-73	D (задовільно)	задовільно	
60-63	E (достатньо)		
35-59	FX (незадовільно з можливістю доопрацювання матеріалів та усного захисту результатів практики)	незадовільно	не зараховано
34 і менше	F (незадовільно з обов'язковим повторним проходженням практики)		

### Критерії оцінювання

Оцінку «**відмінно**» **A (90-100)** здобувач отримує в тому випадку, коли навчальна та виховна робота проведена на високому рівні. Здобувач проводив педагогічну роботу на базі практики систематично. Відвідав та провів навчальні заняття відповідно до програми на високому методичному рівні. Проявив ініціативність та здатність організовувати навчальну та виховну роботу зі студентами. Організував виховний захід та розробив його детальний сценарій. Активно долучився до розробки навчально-методичних матеріалів. Консультував студентів, вмів спостерігати та виявив проблеми у навчанні й запропонував оптимальні шляхи їх вирішення. Здобувач проявив самостійність, зацікавленість, відповідальність та творчий підхід до виконання завдань асистентської практики. Характеристика асистентської практики позитивна. Вся звітна документація вчасно здана на перевірку, охайно і грамотно оформлена.

Оцінку «**добре**» **B, C (74-89)** здобувач-практикант отримує за умови, якщо виконав повний обсяг завдань програми асистентської практики. У наявності є всі матеріали звітної документації, презентація звіту та творчих матеріалів оформлена на достатньому рівні. Здобувач проводив педагогічну роботу на базі практики систематично. Відвідав та провів навчальні заняття відповідно до програми на достатньому методичному рівні. Проявив здатність організовувати навчальну та виховну роботу зі студентами. Організував виховний захід та розробив його детальний сценарій з допомогою куратора. Активно долучився до розробки навчально-методичних матеріалів. Консультував студентів, вмів спостерігати та виявив проблеми у навчанні й частково запропонував оптимальні шляхи їх вирішення. Здобувач проявив самостійність, зацікавленість та відповідальність до виконання завдань асистентської практики. Вся звітна документація вчасно здана на перевірку оформлена з незначними помилками.

Оцінкою «задовільно» **D, E (60-73)** оцінюється практика здобувача, навчальна та виховна робота якого оцінені переважною більшістю оцінок «задовільно». Здобувач проводив педагогічну роботу на базі практики несистематично. Відвідав та провів навчальні заняття відповідно до програми на низькому методичному рівні. Не проявив здатність організовувати навчальну та виховну роботу зі студентами. Розробив сценарій виховного заходу з допомогою куратора, проте сам захід не провів. Пасивно брав участь у розробці навчально-методичних матеріалів. Не консультував студентів. Не вміє спостерігати та виявляти проблеми у навчанні. Здобувач не проявив самостійність, зацікавленість та відповідальність до виконання завдань асистентської практики. Вчасно, проте неграмотно оформив документи про проходження асистентської практики. Характеристика асистентської практики задовільна.

Якщо за відведений для проходження асистентської практики час не виконано обсяг завдань програми практики та індивідуального плану, виявлено відсутність інтересу здобувача-практиканта до включення в навчальну та виховну роботу закладу освіти, звітну документацію не представлено на кафедру, проходження практики оцінюється «незадовільно». Не складена практика є академічною заборгованістю. Рішенням ради факультету здобувачеві призначається повторне проходження практики.

### **РОЗПОДІЛ БАЛІВ ЗА ВИДАМИ ДІЯЛЬНОСТІ СТУДЕНТА-ПРАКТИКАНТА**

№	Види завдань	Кількість балів
<b>1</b>	Індивідуальний план роботи здобувача-практиканта.	1-10
<b>2</b>	Щоденник педагогічної практики.	1-20
<b>3</b>	Конспект або сценарій проведеного виховного заходу з фотододатком.	1-20
<b>4</b>	Конспект проведеного практичного заняття з фотододатком.	1-20
<b>5</b>	Захист – презентація результатів проходження практики	1-10
<b>6</b>	Звіт здобувача-практиканта.	1-10
<b>7</b>	Характеристика на здобувача-практиканта з оцінкою.	1-10
	<b>Усього</b>	<b>100</b>

## РЕКОМЕНДОВАНА ЛІТЕРАТУРА

1. Башманівський О., Яриновська К. Формування мотивації та вибір методів навчання англійської й польської мов студентами ЗВО в умовах дистанційного навчання. *Українська полоністика*. 2022. № 20. URL: <http://polonistyka.zu.edu.ua/article/view/270699>
2. Будз І. Ф., Кочмар Д. А. Практична підготовка майбутніх фахівців: методичні рекомендації для здобувачів другого (магістерського) рівня вищої освіти спеціальності 014.02 Середня освіта (Мова і зарубіжна література (англійська)) / Будз І. Ф., Кочмар Д. А.; за заг. ред. Кочмар Л. А. Рівне : ПВНЗ МЕРУ ім. акад. Степана Дем'янука. 2023. 80 с.
3. Загальноєвропейські Рекомендації з мовної освіти : вивчення, викладання, оцінювання / наук. ред. укр. вид. С. Ю. Ніколаєва. Київ : Ленвіт, 2003. 273 с.
4. Зеленська Л. Д., Ковінько К. В. Гейміфікація як метод навчання здобувачів вищої освіти англійської мови. *Засоби навчальної та науково-дослідної роботи*. 2020. №52. С. 21-35. URL: <http://journals.hnpu.edu.ua/index.php/sciencemeans/article/view/2960>
5. Канонік Н., Ковальова К., Трубіцина О. Сучасні методики навчання іноземної мови у ЗВО. *Актуальні питання гуманітарних наук: міжвузівський збірник наукових праць молодих вчених Дрогобицького державного педагогічного університету ім. І. Франка*. Дрогобич : «Гельветика», 2022. Вип. 55. Т. 1. С. 303–310. URL: <http://repository.hneu.edu.ua/handle/123456789/28509>
6. Кириченко С. В., Овсянко Г. В. Викладання англійської мови для студентів технічних ЗВО в умовах дистанційного навчання. *Запорізького національного університету*. 2020. №175. URL: <http://surl.li/khgiy>
7. Кіт Н., Чепурна М., Яциняк, О. Інноваційні методики викладання англійської мови у ЗВО. *Вісник науки та освіти*. 2023. № 3 (9). URL: <http://perspectives.pp.ua/index.php/vno/article/download/4218/4241>
8. Ковінько К. Інноваційні методики та технології викладання англійської мови в ЗВО. *Наукові записки [Центральноукраїнського державного педагогічного університету імені Володимира Винниченка]*. Серія: Філологічні науки. 2019. №175. С. 877-882. URL: <http://surl.li/khggk>
9. Конспект лекцій з дисципліни «Методика навчання іноземних мов» : для студентів 5 курсу ф-ту «Референт-перекладач», які навчаються за спец. 035 Філологія (Переклад) / Нар. укр. акад., [каф. теорії та практики пер. ; авт.-упор. І. Ю. Гусленко]. Харків : Вид-во НУА, 2018. 64 с. URL: <https://nua.kharkov.ua/wp-content/uploads/2020/08/Gyslenko-metodika.pdf>
10. Кочмар Д.А., Осіпчук О. В. Традиційні та інноваційні методи навчання іноземної мови у сучасній вищій школі. Психолого-педагогічні основи гуманізації навчально-виховного процесу в школі та ВНЗ: збірник наукових

праць. № 2 (22). Рівне : РВЦ МEGУ ім. акад. С. Дем'янчука, 2019. 270 с. С. 75-82.

11. Кочмар Д.А., Козак Л.В., Гаращенко Л.В. ТВОРЧИСТЬ ЯК ОСНОВА ІННОВАЦІЙНОЇ ДІЯЛЬНОСТІ МАЙБУТНЬОГО ПЕДАГОГА. Педагогіка формування творчої особистості у вищій і загальноосвітній школах : зб. наук. пр. / [редкол.: А.В. Сущенко (голов. ред.) та ін.]. Запоріжжя : КПУ, 2020. Вип. 69. 200 с. Т. 2. С. 169 – 173.

12. Кочмар Д.А., Оніщук, І. І., Петрова, А., Тонконог, Н. І., Партико, Н., Ванівська, О. М. (2021). РОЗВИТОК ІНШОМОВНОЇ ОСВІТИ МАЙБУТНІХ ПЕДАГОГІВ У КОНТЕКСТІ СТРАТЕГІЧНИХ ДОКУМЕНТІВ РАДИ ЄВРОПИ. *Науковий часопис Національного педагогічного університету імені М. П. Драгоманова. Серія 15. Науково-педагогічні проблеми фізичної культури (фізична культура і спорт)*, (3(133)), 88-95.

[https://doi.org/10.31392/NPU-nc.series15.2021.3\(133\).18](https://doi.org/10.31392/NPU-nc.series15.2021.3(133).18)

13. Методика викладання англійської мови : навчально-методичний посібник для студентів вищих навчальних закладів / уклад. Холод Ірина Василівна. Умань: Візаві, 2018. 165 с. URL: <http://surl.li/buuob>

14. Методика викладання іноземних мов у середніх навчальних закладах / кол. авторів під керівн. С. Ю. Ніколаєвої. К.: Ленвіт, 2002. 328 с.

15. Методика навчання іноземних мов і культур / кол. авторів під керівн. С. Ю. Ніколаєвої. К.: Ленвіт, 2013. 340 с.

16. Методика навчання іноземних мов у загальноосвітніх навчальних закладах : підруч. / Л. С. Панова, І. Ф. Андрійко, С. В. Тезікова [та ін.]. Київ : Академія, 2010. 327 с.

17. Методика навчання іноземних мов : навч. посібник / М. А. Пабат, **І. Ф. Будз**, Я. В. Поченюк ; МОН України, ПВНЗ «МEGУ ім. акад. Степана Дем'янчука», Каф. романо-герман. філології. – Рівне : МEGУ, 2023. – 516 с.

<https://dspace.megu.edu.ua:8443/jspui/bitstream/123456789/3720/1/%d0%9c%d0%b5%d1%82%d0%be%d0%b4%d0%b8%d0%ba%d0%b0%20%d0%bd%d0%b0%d0%b2%d1%87%d0%b0%d0%bd%d0%bd%d1%8f%20%d0%86%d0%9c%20%d0%9f%d0%be%d1%81%d1%96%d0%b1%d0%bd%d0%b8%d0%ba1.pdf>

18. Надточій Н., Шмелькова А. М. Синтез сучасних методів навчання іноземної мови як засіб активізації пізнавальної діяльності студентів ЗВО. *Викладання мов у вищих навчальних закладах освіти на сучасному етапі. Міжпредметні зв'язки. Наукові дослідження. Досвід. Пошуки*. 2020. Вип. №37. С. 52-64. URL: <http://surl.li/khgla>

19. Наталія Худа, Надія Гупка-Макогін, Діана Кочмар, **Ірина Будз**, Яніна Поченюк. Фахова підготовка майбутніх вчителів англійської мови під час військових дій в Україні //«Вісник науки та освіти (Серія «Філологія», Серія «Педагогіка», Серія «Соціологія», Серія «Культура і мистецтво», Серія «Історія та археологія»)»: журнал 2023. № 2(8) 2023.- С. 158  
<http://perspectives.pp.ua/index.php/vno/issue/view/127/202>

20. Ніколаєва С. Ю. Основи сучасної методики викладання іноземних мов. К.: Ленвіт, 2008. 285 с.

21. Осипова Т. Ю. Досвід використання інтерактивних методів навчання під час викладання педагогічних дисциплін у ЗВО. *Сучасні методи та форми організації освітнього процесу у закладах вищої освіти: збірник матеріалів Всеукраїнської науково-методичної конференції (15 червня 2022 року) / оргком. Н. М. Черненко, О. М. Соловейчук. – Одеса : Університет Ушинського, 2022. С. 150-154. URL: <http://dspace.pdpu.edu.ua/handle/123456789/15326>*

22. Педагогічна практика з методики викладання іноземних мов у середніх навчальних закладах / кол. авторів під керівн. С. Ю. Ніколаєвої і В. В. Черниш. К.: Ленвіт, 2003. 250 с.

23. Свиридчук О. В. Інноваційні методи викладання англійської мови на немовних спеціальностях ЗВО. *Проблеми освіти : збірник наукових праць ДНУ «Інститут модернізації змісту освіти»*. Київ, 2019. Вип. 92. С. 142-146. URL: <https://dspace.udpu.edu.ua/handle/123456789/11378>

24. Тарнопольський О. Б., Кабанова М. Р. Методика викладання іноземних мов у вищій школі. Вінниця: Нова Книга, 2020. 384 с.

25. Anatolii Konokh, Vadym Shemchu, Olena Konokh, **Iryna Budz**, Iryna Buzhyna (2020) Use of symbiosis of innovative-traditional methods of teaching special disciplines. *Journal of Critical Reviews* (2020), 7 (13), 113-115. doi:10.31838/jcr.07.13.19 <http://www.jcreview.com/>

26. Brown H. Douglas. *Teaching by Principles: An Interactive Approach to Language Pedagogy*. 6th ed. Pearson ESL, 2007. 491 p.

27. Diana Kochmar, **Iryna Budz**, Yanina Pocheniuk. The Linguistic and Cultural Aspect As a Factor In The Development Of Emotionality In Foreign Language Teaching // Міжвузівський збірник наукових праць молодих вчених Дрогобицького державного педагогічного університету імені Івана Франка. Актуальні питання гуманітарних наук. Випуск № 55 том 1, 2022 р.-С. 166-173. [http://www.aphn-journal.in.ua/archive/55\\_2022/part\\_1/27.pdf](http://www.aphn-journal.in.ua/archive/55_2022/part_1/27.pdf)

28. Diana Kochmar, Ivan Bakhov, Yevheniia Lyndina, Liudmyla Malimon, Tetyana Okolnycha INNOVATIVE ACTIVITY OF A PEDAGOG IN THE MODERN EDUCATIONAL PROCESS OF HIGHER EDUCATION INSTITUTIONS. *Journal of Critical Reviews*, 7 (13), 409-411. doi:10.31838/jcr.07.13.72

29. Denis Kozlitiin, Diana Kochmar, Tatiana Krystopchuk, Lyudmila Kozak. Future Educators' Training for Project Activities Using Digital Technologies. 2020. P. 31-41 <http://ceur-ws.org/Vol-2791/2020200031.pdf>

30. Kochmar, D., [Fabian, M.](#), [Stoika, O.](#), [Maksymova, O.](#), [Zhvava, O.](#) The process of teaching a foreign language with the use of social internet applications. *Systematic Reviews in Pharmacy*, 2020, 11(10), pp. 156–159

31. Hadfield J., Hadfield Ch. Introduction to Teaching English. Oxford, 2010. 176 p.
32. Harmer J. How to Teach English. Pearson Education Limited, 2010. 288 p.
33. Harmer J. The Practice of Language Teaching. Longman, 2004. 370 p.
34. Thornbury S. 30 Language Teaching Methods. Cambridge University Press, 2017. 130 p.
35. Thornbury S. How to Teach English with Technology. Pearson Education Limited, 2008. 192 p.
36. Thornbury S. How to Teach Grammar. Pearson Education Limited, 2010. 182 p.
37. Thornbury S. How to Teach Speaking. Pearson Education Limited, 2009. 156 p.
38. Thornbury S. How to Teach Vocabulary. Pearson Education Limited, 2009. 185 p.
39. Thornbury S. How to Teach Writing. Pearson Education Limited, 2009. 154 p.
40. Vitthal V. Parab. Innovative Techniques, Methods&Trends in English Language Teaching. IOSR Journal of Humanities And Social Science. 2015. №20. P. 40–44.

### **Інформаційні ресурси**

#### **Освітні сайти:**

<http://www.mon.gov.ua/> – Міністерство освіти і науки України – офіційний сайт.

<http://intellect-invest.org.ua> – Портал сучасних педагогічних ресурсів.

<http://www.usingenglish.com/> – Матеріали для вчителів англійської мови

<http://esl.about.com/> – Сайт для вчителів англійської мови

<http://learn-english-today.com/index.html> – Безкоштовні ресурси та матеріали для ESL-EFL всіх рівнів

<http://a4esl.org/g/h> – Сайт з вправами на різні теми: граматики, лексики, фонетики

<http://learnamericanenglishonline.com/> – Ресурс для тих, хто вивчає англійську мову

<http://www.britishcouncil.org/english> – сайт Британської Ради. Підкасти, навчальні відео

<http://www.better-english.com/exerciselist.htm> – 250 вправ на різноманітні аспекти знань англійської мови